

Question Bank

B .A. (Part III), (Semester VI), (CBCS Pattern)

SANSKRIT (DSE), (Paper - XIV)

वैदिक साहित्यावलोकन

Sub. Code - 75808

- प्रश्न-१ योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. (५)
- १) वेद हा शब्द संस्कृतातील -----धातुपासून तयार झालेला आहे.
अ) वेद् ब) विद् क) विन्द् ड) विध्
- २) वैदिक साहित्याचे किती प्रमुख खंड आहेत ?
अ) ०४ ब) ०५ क) १० ड) १८
- ३) वैदिक साहित्याला ----- म्हटले जाते.
अ) स्मृति: ब) श्रुति: क) धृति: ड) कृति:
- ४) वेदाच्या किती संहिता आहेत ?
अ) ०४ ब) ०५ क) ११ ड) १८
- ५) ऋग्वेदाची कोणती शाखा आज उपलब्ध आहे ?
अ) कौथुम ब) शांखायन क) शाकल ड) बाष्कल
- ६) ऋग्वेदे २०२४-----सन्ति ।
अ) वर्गा: ब) मंडलानि क) अनुवाका: ड) अध्याया:
- ७) वैशंपायनाच्या शिष्याचे नाव काय होते ?
अ) बादरायण: ब) वाल्मीकि: क) वसिष्ठ: ड) याज्ञवल्क्य:
- ८) कौथुम, राणायनीय आणि जैमिनीय या तीन शाखा कोणत्या वेदाशी संबंधित आहे ?
अ) ऋक् ब) साम क) अथर्व ड) यजुस्
- ९) ब्रह्मवेदाचे प्रतिनाम काय आहे ?
अ) अथर्ववेद: ब) ऋग्वेद: क) यजुर्वेद: ड) सामवेद:
- १०) ऋग्वेदाशी संबंधित कोणता ब्राह्मणग्रंथ आहे ?
अ) शांखायन ब) तैत्तिरीय क) ताण्डय ड) जैमिनीय
- ११) सर्वात प्राचीनगद्य वाङ्मय कोणास म्हटले जाते ?
अ) वेदं ब) उपनिषदं क) ब्राह्मणं ड) आरण्यकं
- १२) पुरुरवस्-उर्वशी यांची कथा कोणत्या ब्राह्मणग्रंथात आलेली आहे ?
अ) तैत्तिरीय ब) शतपथ क) शांखायन ड) ऐतरेय

- १३) ----- ब्राह्मणग्रंथाला महाब्राह्मण किंवा प्रौढब्राह्मण असे म्हणतात.
 अ) जैमिनीय ब) ताण्ड्य क) शतपथ ड) गोपथ
- १४) समुद्रमंथनाची कथा कोणत्या ब्राह्मणात आलेली आहे ?
 अ) काठक ब) गोपथ क) शतपथ ड) तांड्य
- १५) सामवेद जैमिनीय शाखेची किती ब्राह्मणे आहेत ?
 अ) ०३ ब) १८ क) ०५ ड) ११
- १६) जैमिनीयारण्यकाचे दुसरे नाव काय आहे ?
 अ) काण्वं ब) तैत्तिरीयं क) तलवकारं ड) माध्यंदिनं
- १७) कृष्ण यजुर्वेदाची किती उपनिषदे आहेत ?
 अ) ०४ ब) ०३ क) ०२ ड) १०
- १८) कर्ममार्ग आणि ज्ञानमार्ग हे दोन्ही मार्ग ----- यांनी सांगितले आहेत.
 अ) वेदं ब) ब्राह्मणं क) आरण्यकं ड) उपनिषद्
- १९) यम-नचिकेतसंवाद कोणत्या उपनिषदात आलेला आहे ?
 अ) प्रश्न ब) माण्डूक्य क) कठ ड) श्वेताश्वेतर
- २०) प्रश्नोपनिषदात सहा शिष्यांनी कोणत्या ऋषींना सहा प्रश्न विचारले ?
 अ) याज्ञवल्क्यं ब) पिप्पलादं क) जैमिनीयं ड) अगस्तिं
- २१) 'अहं ब्रह्मास्मि' एतत् ब्रह्मवाक्यं कस्मिन् उपनिषदि अस्ति ?
 अ) केन ब) बृहदारण्यक क) कठ ड) प्रश्न
- २२) विदुषी स्त्रीचा विद्वत्सभेतला सहभाग कोणत्या उपनिषदात नमूद केला आहे ?
 अ) माण्डूक्य ब) मण्डूक क) केन ड) बृहदारण्यक
- २३) शब्दांची व्युत्पत्ती समजण्यासाठी कोणते वेदांग उपकारक आहे ?
 अ) निरुक्तं ब) छंदस् क) व्याकरणं ड) शिक्षा
- २४) वाजसनेयी प्रतिशाख्य कोणी निर्माण केले ?
 अ) कात्यायनः ब) वसिष्टः क) गार्गी ड) याज्ञवल्क्यः
- २५) आश्वलायन हे श्रौतसूत्र कोणत्या वेदाशी संबंधित आहे ?
 अ) ऋक् ब) साम क) अथर्व ड) यजुस्

प्रश्न-२ मोठे प्रश्न

(१०)

- १) संहितावर सविस्तर निबंध लिहा.
- २) ऋग्वेदातील देवता यावर निबंध लिहा.
- ३) ऋग्वेदातील विषयांवर विवेचन करा.

- ४) ऋग्वेदाचे स्वरूप व रचना स्पष्ट करा.
- ५) यजुर्वेदाचे स्वरूप व रचना यावर सविस्तर निबंध लिहा.
- ६) यजुर्वेदातील विषय स्पष्ट करा.
- ७) यजुर्वेदाचे महत्त्व विशद करा.
- ८) सामवेदातील विषयांवर सविस्तर निबंध लिहा.
- ९) सामवेदाचे स्वरूप व रचना स्पष्ट करा.
- १०) अथर्ववेदातील विषयावर सविस्तर निबंध लिहा.

प्रश्न-३ मोठे प्रश्न

(१०)

- १) 'व्याकरण वेद पुरुषाचे मुख आहे.' हे वाक्य स्पष्ट करा.
- २) कल्प या वेदांगाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ३) यास्काचार्यांच्या निरुक्तावर सविस्तर टीप लिहा.
- ४) पिंगलाचार्यांच्या छंदःशास्त्राचे महत्त्व विशद करा.
- ५) शिक्षा या वेदांगावर निबंध लिहा.
- ६) 'ज्योतिष् हे वेद पुरुषाचे नेत्र आहेत.' हे वाक्य विशद करा.
- ७) आरण्यकग्रंथाची रचना व स्वरूप स्पष्ट करा.
- ८) आरण्यकग्रंथाची भाषाशैली विशद करा.
- ९) आरण्यकग्रंथावर निबंध लिहा.
- १०) वैदिक वाङ्मयातील आरण्यकग्रंथांचे स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न-२ परिच्छेद लिहा.

(१५)

१) ब्राह्मणग्रंथांचे स्वरूप	१२) उपनिषदांतील विचार
२) ब्राह्मणग्रंथांची भाषाशैली	१३) उपनिषदांचे महत्त्व
३) ब्राह्मणग्रंथांतील आख्याने	१४) वैदिक वाङ्मयातील उपनिषदांचे स्थान
४) ब्राह्मणग्रंथांतील कथानके	१५) उपनिषदांतील महावाक्ये
५) ब्राह्मणग्रंथांतील विचार	१६) उपनिषदांतील कथानके
६) ब्राह्मणग्रंथांचे महत्त्व	१७) बृहदारण्यकोपनिषद
७) वैदिक वाङ्मयातील ब्राह्मणग्रंथांचे स्थान	१८) मुण्डकोपनिषद
८) उपनिषदांतील तत्त्वज्ञान	१९) ईशावास्योपनिषद
९) उपनिषदांची भाषाशैली	२०) प्रश्नोपनिषद
१०) उपनिषदांचे स्वरूप	२१) ऐतरेयोपनिषद
११) उपनिषदांतील विषय	

२२) श्वेताश्वतरोपनिषद्
२३) केनोपनिषद्

२४) मांडूक्योपनिषद्
२५) तैत्तिरीयोपनिषद्
